

Pericopa Ki Tisa - Sfințenia mesei și a învățaturii de Șabat [anul 5784]

Masa de Șabat

„Iar tu, vorbește copiilor lui Israel spunând: Dar, Șabaturile Mele să le păstrați” (Exod 31:13)

Rași spune la acest verset: „Iar tu, cu toate că ți-am încredințat construirea Tabernacolului, să nu îți închipui să amâni Șabatul pentru această activitate”.

Trebuie să lămurim de ce existau temeri că Israel își vor imagina că Șabatul se va amâna pentru construirea Tabernacolului? Aici trebuie să reamintim că în tradiția iudaică construirea Tabernacolului a fost asociată cu Șabatul prin cele 39 de tipuri de activități (*melahot*) făcute pentru această construcție, precum și derivatele lor - toate fiind interzise de Șabat; aceste activități nu apar explicit în textul biblic, ci doar în Legea Orală.

Răspunsul la această întrebare retorică este că Tabernacolul a fost destinat prezenței Domnului pe pământ și de asemenea a fost menit să ispășească faptul vițelului de aur. De aceea, evreii își puteau imagina că dacă jertfele care sunt pentru izbăvire și păstrarea prezenței divine (*shehina*) aproape de Șabat, atunci și construirea Tabernacolului va fi permisă de Șabat.

În afară de aceasta, firea omului este că atunci când este dornic de ceva, el va face orice ca să-și atingă scopul și fiind în stare să nu ia nimic în considerare, ba chiar să înjosească pe alții încercând să-și urmărească scopul.

Așa și poporul Israel era atât de înflăcărat de construirea Tabernacolului încât a finalizat în 65 de zile o construcție magnifică, care era multi-funcțională: la nevoie era mobilă în așa fel că era ușor de montat și demontat; iar la nevoie era stabilă și puternică. Doar din dorința Domnului, inaugurarea a fost amânată de la 25 Kislev la Roș Hodeș Nisan (1 Nisan), adică peste trei luni. Din cauza grabei, ca nu cumva cineva să se încurce, Dumnezeu a spus „nu se amână Șabatul”.

Această asociere a Șabatului cu Tabernacolul în perioada construcției, mai are o semnificație de-a lungul generațiilor, mai ales în perioadele când nu avem nici Tabernacol, nici Templu, care au fost distruse de la păcatele noastre.

Înțelepții spun în Talmud, tractatul Beța 16:a că de Șabat, omul primește un spirit suplimentar, *neșama ietera* נשמה יתרה, care la ieșirea Șabatului îl părăsește. Scopul acestuia este ca omul să se învăluie într-o sfințenie suplimentară. Această suplimentare influențează până și gustul mâncărilor, după cum scrie în midrașul Bereșit Raba 14:4 „o mirodenie avem care se numește Șabat”.

Așa am învățat din jertfe că mâncatul ispășește, acesta fiind mâncatul preoților „preoții mănâncă iar oamenii se ispășesc” (Talmud, tractatul Pesahim 59:b). Domnul le-a spus fiilor lui Israel că atunci când nu veți avea nici Tabernacol, nici Templu, când nu veți avea nici altar și nici jertfe - cine oare vă va ispăși?

„Atâta timp cât exista Templul - altarul ispășea Israelul, iar acum, masa omului ispășește” (un comentariu anonim

la tractatul Berahot 55:a).

De aceea, când cineva mănâncă pentru Cel de sus și spune cuvinte din Tora în timpul mesei, atunci masa îl ispășește și mai ales în ziua de Șabat în care mâncatul este o mițva (poruncă). Mâncatul cel puțin cât o măslină sau un ou, este o obligație, omul având un supliment de *neșama ietera*. Dacă omul mănâncă pentru aceste scopuri, adică doar pentru Oneg Șabat, desfătarea de Șabat, spunând cuvinte din Tora la masă – sfințenia Șabatului și sfințenia mesei ispășesc așa cum mâncatul preoților îi ispășeau pe oameni.

De aceea Toraua a spus „Șabaturile Mele să le păstrați”, dar „mai puțin” – ca nu cumva să intenționezi să-ți faci burta tobă și să aduni toate plăcerile lumii alimentare căci „Șabaturile Mele să le păstrați”, să le păstrați cu sfințenie, să nădăjduiești de duminică la ziua de Șabat, să mănânci doar pentru sfințenia Șabatului și atunci vei avea desfătare de la Domnul.

Șabat – o zi de odihnă pentru corp și suflet

„Iar tu, vorbește copiilor lui Israel spunând: Dar, Șabaturile Mele să le păstrați, căci el este un semn între Mine și voi, peste generațiile voastre, ca să se știe, că Eu sunt Domnul care vă sfințește” (Exod 31:13).

Rași spune la acest verset: „Să știe națiunile că Eu sunt Domnul care vă sfințește”.

Națiunile lumii cred că ziua de Șabat este doar o zi de odihnă și așa cred și unii din compatrioții noștri. Ei spun că fiecare își poate organiza această zi cum își dorește – unii petrecând, făcând sport sau alții, păstrând Șabatul cu rigoare. De aceea, Dumnezeu ne spune să știm că Eu vă poruncesc să păstrați Șabatul și în afară de aceasta să știți că este o mare distincție între Șabatul poporului evreu și zilele de odihnă ale celorlalte popoare. Pe de altă parte ei aleg o zi de odihnă după dorința lor, fără ca toți să se odihnească în aceea zi. Unii lucrează din greu, pe când la poporul evreu nu este așa ci „ca să se odihnească boul tău [și] măgarul tău” (Exod 23:12).

Există în Șabat și aspectul de odihnă, însă esența Șabatului este sfințenia și purificarea, pe când odihna corpului este pentru sfințirea sufletului. De Șabat trebuie intensificată învățătura Torei, iar mâncatul și băutul sunt și ele de felul „vei numi Șabatul o desfătare” (Isaia 58:13).

Puterea sfinției Șabatului poate fi măsurată și prin învățătura Torei. Înțelepții spun că beneficiul învățării de Șabat este cu mult mai mare decât aceea din zilele săptămânii. Se spune că o oră de învățatură de Șabat valorează cu mult mai mult decât în altă zi. În Talmudul Yerușalmi, tractatul Șabat 15:3 spun înțelepții: „Șabatul și zilele de sărbătoare s-au dat poporului evreu doar ca să învețe în ele Tora”. Iar în cartea Zohar scrie: „Când au vrut să intre în țară, Toraua a spus, în deșert au mâncat mană și au învățat Tora, iar acum în țară vor trebui să muncească din greu și cu Toaua ce va fi? A spus Domnul: Toraua are o pereche și ea este Toraua”.

Este important să știm că Eliyahu Hanavi (profetul Ilie) se urcă de fiecare ieșire din Șabat în ceruri ca să raporteze acolo ce a văzut de-a lungul Șabatului la poporul Israel în care el s-a învățat. El raportează mai ales despre noutățile din Tora despre care s-a învățat în acel Șabat, lăudându-i pe evrei pentru aceste performanțe. Noi trebuie să știm că Eliyahu va raporta despre cei care și-au petrecut Șabatul dormind și lenevind și nu și-au îndeplinit sarcinile de a învăța cel puțin pericopa săptămânii. Rușine lor!

Este esențial să conștientizăm că nu ajunge să bem și să mâncăm de Șabat, nici măcar să ne rugăm, ci în primul rând Dumnezeu vrea ca noi să ne anexăm învățături Torei în această zi deosebită.